

MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC NOTES. SCIENCE RESEARCH AND PRACTICE

Proceedings of the XXIV International Scientific and Practical Conference

Madrid, Spain
June 21 – 24, 2022

UDC 01.1

The XXIV International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic notes. Science research and practice», June 21 – 24, 2022, Madrid, Spain. 611 p.

ISBN – 979-8-88680-822-3

DOI – 10.46299/ISG.2022.1.24

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC NOTES. SCIENCE RESEARCH AND PRACTICE

56.	Хатнюк Н.С., Григораш А.Р. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	222
57.	Хатнюк Н.С., Левицька А.А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ТА УЧАСТІ ОКРЕМИХ СВІДКІВ У СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ	229
MANAGEMENT, MARKETING		
58.	Kostina O. EDUCATIONAL SERVICES AS A B2C BUSINESS MODEL	232
59.	Tulepbayeva G. HUMAN POTENTIAL AS THE MOST SIGNIFICANT STRATEGIC RESOURCE OF MEDICAL ORGANIZATION	235
60.	Кожарипова Ж.Ш. ОЦЕНКА СТЕПЕНИ УДОВЛЕТВОРЁННОСТИ ВРАЧЕЙ И МЕДИЦИНСКОГО ПЕРСОНАЛА УЧРЕЖДЕНИЙ ГКП НА ПРИМЕРЕ КЫЗЫЛОРДИНСКОЙ ОБЛАСТИ	239
61.	Нечипоренко К.В. СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ТОВАРОВИРОБНИКАМИ	243
62.	Юшин С.О. МЕНЕДЖМЕНТ: ФАКТОР ЧАСУ У ДИСПОЗИЦІЇ МІЖ ЖОРСТКИМИ І ГНУЧКИМИ РІШЕННЯМИ	246
63.	Яковенко Р.В., Іванченко М.Р. НОВІТНІ ФАКТОРИ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ТОВАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	250
MEDICAL SCIENCES		
64.	Akentieva S., Berezova M., Kovtun A. SPECTRUM OF USING PLASMOSORPTION IN INTENSIVE CARE	254

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Хатнюк Наталія Сергіївна
професор кафедри публічного та
приватного права, д.ю.н., професор
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка

Григораш Анастасія Русланівна
студентка III курсу
Факультет права та міжнародних відносин
Київський університет імені Бориса Грінченка

На сьогоднішній день через повномасштабне вторгнення РФ та війну на території України, економічна та фінансова системи нашої країни знаходяться в нестабільному становищі. Зокрема, банківська система потерпає від значних змін. Впровадження воєнного стану потребує чіткого нормативно-правового регулювання діяльності держави. Актуальність цього питання полягає в необхідності врегулювання питань функціонування банків в сфері надання фінансових послуг фізичним та юридичним особам на території України та банківської системи в цілому під час дії воєнного стану.

В Україні правовий режим воєнного стану регламентує Закон України “Про правовий режим воєнного стану”. Відповідно до цього закону воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. [1]

У зв'язку з нападом з боку РФ, на території України 24.02.2022 року Указом Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” було запроваджено воєнний стан.

Відповідно до пункту 1 постанови воєнний стан в Україні введено з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, і продовжено донині. [2]

З цією метою 24.02.2022 року Національним Банком України було прийнято Постанову “Про функціонування банківської системи в період запровадження воєнного стану”.

Відповідно до пункту 3 постанови забороняється видача в Україні готівкових коштів у гривнях з рахунку клієнта в національній валюті в обсязі, що перевищує

100000 гривень у день (без урахування комісії банку), крім зняття готівкових коштів у гривнях:

- з метою виплати заробітної плати та соціальних виплат;
- з рахунків підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань), Уряду України;
- у філіях, відділеннях банків, які розташовані на територіях, що перебувають під загрозою окупації державою-агресором/державою-окупантом (видача здійснюється в межах залишку коштів на рахунку за наявності готівкових коштів у касі філії/відділення). Рішення про видачу таких коштів приймається керівником банку та може делегуватися керівникові філії/відділення банку. [3]

Відповідно до пункту 5 забороняється видача в Україні готівкових коштів в іноземній валюті з рахунку клієнта в іноземній валюті в обсязі, що перевищує в еквіваленті 100000 гривень у день (без урахування комісії банку), крім зняття готівкових коштів в іноземній валюті з рахунків:

- підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань), Уряду України;
- у філіях, відділеннях банків, які розташовані на територіях, що перебувають під загрозою окупації державою-агресором/державою-окупантом (видача здійснюється у межах залишку коштів на рахунку за наявності готівкових коштів в касі філії/відділення). Рішення про видачу таких коштів приймається керівником банку та може делегуватися керівникові філії/відділення банку;
- на здійснення компенсаційних виплат на довготермінові відрядження та виплат на забезпечення діяльності працівників апаратів військових аташе та апаратів представників Міністерства оборони України при закордонних дипломатичних установах України;
- Фінансового управління Генерального штабу Збройних Сил України для забезпечення діяльності Збройних Сил України;
- на здійснення державним авіаційним підприємством експлуатаційних витрат для забезпечення, організації та виконання повітряними суднами літерних авіаційних рейсів;
- державних органів, уповноважених згідно із законодавством України здійснювати оперативно-розшукову діяльність або досудове розслідування. [3]

Відповідно до пункту 12 постанови уповноваженим установам забороняється здійснювати торгівлю валютними цінностями (уключаючи операції за дорученням клієнтів), крім випадків:

- продажу клієнтами іноземної валюти в готівковій/безготівковій формі банкам, а також в готівковій формі небанківським фінансовим установам та оператору поштового зв'язку;
- купівлі клієнтами банківських металів з фізичною поставкою у філіях, відділеннях банків, які розташовані на територіях, що перебувають під загрозою окупації державою-агресором/державою-окупантом (за наявності банківських

металів у касі філії/відділення банку). Рішення про здійснення таких операцій приймається керівником банку та може делегуватися керівникові філії/відділення банку;

- купівлі клієнтами - фізичними особами іноземної валюти в готівковій формі. Уповноважені установи здійснюють операції з продажу клієнтам іноземної валюти в готівковій формі в межах суми перевищення загального обсягу купівлі готівкової іноземної валюти над обсягом її продажу за всіма іноземними валютами, що розраховується починаючи з 13 квітня 2022 року та протягом наступних операційних/робочих днів. Сума перевищення загального обсягу купівлі готівкової іноземної валюти над обсягом її продажу розраховується в доларовому еквіваленті, який обраховується на підставі офіційного курсу гривні до іноземних валют, установленого Національним банком України на дату такого розрахунку;

- продажу клієнтами – фізичними особами банкам банківських металів з фізичною поставкою/без фізичної поставки;

- торгівлі валютними цінностями, що здійснюється банками з іншими банками на умовах "своп", іноземними фінансовими установами, Національним банком України, міжнародними фінансовими організаціями, членом яких є Україна, та міжнародними фінансовими організаціями, за договорами з якими Україна зобов'язалася забезпечувати правовий режим, що надається іншим міжнародним фінансовим організаціям;

- здійснення валютних операцій з обміну іноземної валюти в межах 1 групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04 лютого 1998 року № 34 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269) (зі змінами) (далі - Класифікатор), між банками (безготівкової іноземної валюти), банками за дорученням клієнтів (готівкової та безготівкової іноземної валюти);

- купівлі іноземної валюти з метою проведення валютних операцій, визначених у пункті 14 цієї постанови (крім випадків, визначених у підпунктах 2⁻³ та 9 пункту 14 цієї постанови). На такі випадки купівлі іноземної валюти не поширюються вимоги пункту 54 розділу V Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 5 (зі змінами) (далі - Положення № 5);

- купівлі банком іноземної валюти в іншого банку за курсом, визначеним згідно з вимогами абзацу другого/третього пункту 12⁻¹ цієї постанови, виключно для подальшого її продажу клієнту з метою проведення валютних операцій, наведених у пункті 14 цієї постанови;

- здійснення банком операцій на умовах "своп" з клієнтами-резидентами: з купівлі-продажу іноземної валюти, якщо перша частина операції передбачає купівлю банком у клієнта іноземної валюти; з обміну іноземної валюти в межах 1 групи Класифікатора;

- здійснення банком операцій на умовах "своп" з іноземним банком-депозитарієм, що має рахунок у цінних паперах у Національному банку України, з купівлі-продажу іноземної валюти, якщо перша частина операції передбачає продаж банком іноземної валюти іноземному банку-депозитарію, що має рахунок у цінних паперах у Національному банку України;
- купівлі клієнтами іноземної валюти на умовах "форвард" за форвардними договорами, укладеними до 23 лютого 2022 року (включно). Куплена валюта має бути використана з урахуванням вимог пункту 14 цієї постанови та пункту 44 розділу IV Положення № 5;
- купівлі іноземної валюти для забезпечення компенсаційних виплат під час довготермінового відрядження та забезпечення діяльності працівників апаратів військових аташе та апаратів представників Міністерства оборони України при закордонних дипломатичних установах України;
- купівлі іноземної валюти Фінансовим управлінням Генерального штабу Збройних Сил України для забезпечення діяльності Збройних Сил України;
- реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції у філіях, відділеннях банків, якщо немає загрози життю та здоров'ю працівників і клієнтів;
- купівлі державним авіаційним підприємством іноземної валюти на здійснення експлуатаційних витрат для забезпечення, організації та виконання повітряними суднами літерних авіаційних рейсів;
- купівлі іноземної валюти резидентом для покриття акредитиву, відкритого банком-емітентом на користь нерезидента за операцією, визначеною в підпункті 2 пункту 14 цієї постанови;
- купівлі іноземної валюти Службою безпеки України, підрозділами Центрального управління та регіональними органами Служби безпеки України для забезпечення контррозвідувальних, оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на виявлення та розкриття кримінальних правопорушень. [3]

Відповідно до підпункту 5 пункту 12 банкам заборонено укладати деривативні контракти грошового ринку (крім свопів), на підставі яких виникають обов'язки в сторін цього контракту щодо купівлі, продажу іноземної валюти/банківських металів за гривню, а також деривативні контракти грошового ринку (крім свопів), базовим показником яких є курс іноземної валюти до гривні, валютний індекс (курси декількох валют), виражений в гривні, ціна на банківські метали - у гривні. [3]

Відповідно до підпункту 7 пункту 12 Національний банк України з 04 травня 2022 року встановлює для банків такі ліміти відкритої валютної позиції:

- 1) ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції банку (Л13-1) - не більше 5%;
- 2) ліміт загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2) - не більше 5%. [3]

Пункт 15 постанови зобов'язує зупинити здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками резидентів Російської Федерації/Республіки Білорусь, за рахунками юридичних осіб (крім банків), кінцевими бенефіціарними власниками яких є резиденти Російської Федерації/Республіки Білорусь, за винятком здійснення на території України:

- переказу коштів з таких рахунків на спеціальний рахунок Національного банку України для збору коштів на підтримку Збройних Сил України та/або на рахунки Кабінету Міністрів України, міністерств та інших державних органів України;

- соціальних виплат, виплат заробітної плати, оплати комунальних послуг, сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів;

- видаткових операцій з таких рахунків фізичних осіб - резидентів Російської Федерації та Республіки Білорусь, що містяться в переліках Служби безпеки України та/або державних органів України, попередньо погоджених Службою безпеки України, щодо можливості здійснення банками таких операцій;

- продажу безготівкової іноземної валюти, крім російських рублів та білоруських рублів;

- сплати банку комісій та інших платежів за здійснення банком операцій з надання банківських та інших фінансових послуг, а також з метою виконання власних зобов'язань за кредитними договорами (уключаючи проценти) перед банками;

- переказу коштів на інші власні поточні рахунки таких осіб, відкриті в банках на території України (крім коштів у російських рублях/білоруських рублях);

- страхових виплат шляхом оплати закладам охорони здоров'я вартості медико-санітарної, іншої допомоги, що була надана застрахованій особі такими закладами, у зв'язку із настанням страхового випадку за договорами добровільного страхування;

- страхового відшкодування шкоди життю, здоров'ю, майну потерпілих, заподіяної внаслідок настання страхового випадку за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

- сплати внесків до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України відповідно до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів";

- виплати доходів, сум погашення грошовими коштами за випусками власних цінних паперів, оплати послуг депозитарних установ за здійснення такої виплати/погашення;

- страхових платежів за договорами обов'язкового та добровільного страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, а також добровільного страхування від нещасних випадків (на транспорті) та наземного транспорту на користь страховиків щодо

транспортних засобів, переданих у фінансовий лізинг до 23 лютого 2022 року (включно);

- видаткових операцій з таких рахунків фізичних осіб - резидентів Російської Федерації/Республіки Білорусь, які є клієнтами банків України, у межах укладених договорів щодо реалізації зарплатних проектів з військовими частинами Збройних Сил України та Національної гвардії України без окремого погодження зі Службою безпеки України. [3]

Відповідно до підпункту 1 пункту 15 забороняється також зарахування коштів на рахунки клієнтів фізичних осіб за переказами, ініційованими з використанням електронних платіжних засобів, емітованих учасниками міжнародних платіжних систем, що здійснюють свою діяльність на території Російської Федерації та Республіки Білорусь; та прийняття в Україні електронних платіжних засобів (включаючи перекази, здійснення розрахунків та видачу готівки), емітованих учасниками міжнародних платіжних систем, що здійснюють свою діяльність на території Російської Федерації та Республіки Білорусь. [3]

Відповідно до пункту 16 банкам-емітентам електронних грошей необхідно призупинити здійснення випуску електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима, розповсюдження електронних грошей. [3]

Відповідно до пункту 17 постанови уповноваженим установам забороняється здійснювати будь-які валютні операції:

- з використанням російських рублів та білоруських рублів;
- учасником яких є юридична або фізична особа, яка має місцезнаходження (zareєстрована/постійно проживає) в Російській Федерації або в Республіці Білорусь;
- для виконання зобов'язань перед юридичними або фізичними особами, які мають місцезнаходження (zareєстрована/постійно проживає) в Російській Федерації або в Республіці Білорусь. [3]

Відповідно до підпункту 2 пункту 19 банкам-позичальникам забороняється здійснювати:

- погашення кредитів, позик, одержаних ними за договорами з нерезидентами (уключаючи сплату процентів та інших платежів за такими договорами), раніше строку (найбільш віддаленої дати), що визначений умовами відповідного договору для своєчасного виконання такого платежу;
- скорочення строків виконання ними боргових зобов'язань за кредитами, позиками, одержаними за договорами з нерезидентами. [3]

Відповідно до підпункту 3 пункту 19 банкам забороняється:

- здійснювати реструктуризацію заборгованості за кредитними договорами, укладеними ними з клієнтами-позичальниками (крім банків), шляхом зміни валюти виконання зобов'язання за банківським кредитом з іноземної валюти на гривні;

- надавати кредити в національній валюті з метою погашення клієнтом-позичальником банківських кредитів в іноземній валюті (уключаючи проценти та інші платежі за кредитним договором в іноземній валюті). [3]

Висновок:

Таким чином, постанова Нацбанку України забезпечила правову регулятивну базу в питанні функціонування банківської системи на час дії воєнного стану.

В основному зміни торкнулися сфери валютообігу: зменшено обсяг зняття коштів у національній та іноземній валютах, заборонено торгівлю валютними цінностями і укладання контрактів, змістом, умовою або результатом яких є купівля/продаж іноземної валюти (банківських металів) за гривню.

На нашу думку, найголовнішим і найнеобхіднішим нововведенням є заборона будь-яких фінансових відносин з банками Білорусі та РФ, робота з валютами цих держав, а саме: переказів коштів; соціальних виплат, виплат заробітної плати, оплати комунальних послуг, сплати податків, зборів; видаткових операцій; страхових виплат та ін.

Завдяки нововведенням банки України на період воєнного стану зможуть забезпечити ефективне функціонування банківської системи для пересічних громадян, організацій та підприємців, і, в той же час, враховуючи складність економічної та фінансової ситуації в країні, збережуть золото-валютні запаси для подальшого використання.

Список використаної літератури:

1. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” URL: Про правовий режим воєнного... | від 12.05.2015 № 389-VIII (rada.gov.ua)
2. Указ Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” URL: Про введення воєнного стану ... | від 24.02.2022 № 64/2022 (rada.gov.ua)
3. Постанова Національного Банку України “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” URL: Про роботу банківської системи в ... | від 24.02.2022 № 18 (rada.gov.ua)